

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 stycznia 2016 r.

Pozycja 60

POSTANOWIENIE

z dnia 11 lutego 2015 r.

Sygn. akt Ts 187/14

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Maria Gintowt-Jankowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Gminy Miasta w G. w sprawie zgodności:

art. 36 ust. 1 pkt 2 oraz art. 37 ust. 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, ze zm.) z art. 2, art. 16, art. 21 ust. 2, art. 64 ust. 2 i 3 oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 11 lipca 2014 r. Gmina Miasta w G. (dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że art. 36 ust. 1 pkt 2 oraz art. 37 ust. 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, ze zm.; dalej: ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) są niezgodne z art. 2, art. 16, art. 21 ust. 2, art. 64 ust. 2 i 3 oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. W pozwie przeciwko skarżące, J., B. i G. Sz. (dalej: powodowie) zażądali od skarżącej – na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 2 u.p.z.p. – wykupienia od nich nieruchomości o powierzchni 1,6 ha za cenę 4 964 000,00 zł. Wyrokiem z października 2011 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił powództwo. Wyrokiem z listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny w G. (dalej: Sąd Apelacyjny w G.) na skutek apelacji powodów zmienił zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji, m.in. w ten sposób, że nakazał skarżącej złożenie oświadczenia woli o następującej treści: „Gmina Miasta G. kupuje od B.Sz. i J.Sz. nieruchomość gruntową położoną w G., (...) za cenę 2 919 795 zł (dwa miliony dziewięćset dziewięćnaście tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt pięć złotych) i oddala powództwo B.Sz. i J.Sz. w pozostałym zakresie”. Postanowieniem z lutego 2014 r., doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 11 kwietnia 2014 r., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych złożonych przez obie strony postępowania.

Zdaniem skarżącej zakwestionowane przepisy naruszają jej konstytucyjne prawa, ponieważ nie określają przesłanek nabycia przez gminę nieruchomości dotkniętej skutkami planu zagospodarowania przestrzennego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia warunków wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Skargom konstytucyjnym niespełniającym tych warunków oraz skargom oczywiście bezzasadnym Trybunał Konstytucyjny odmawia nadania dalszego biegu.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. W swoim dotychczasowym orzecznictwie Trybunał wyrażał pogląd, że gmina jako osoba prawna prawa publicznego, sprawująca władzę publiczną w zakresie powierzonych jej zadań publicznych, nie jest podmiotem konstytucyjnych wolności i praw. Z tego powodu gmina nie ma zdolności skargowej (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 maja 2007 r., SK 70/05, OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 60).

W postanowieniu z 18 grudnia 2013 r. Trybunał, orzekając w pełnym składzie, odstąpił od powyższego poglądu prawnego (art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o TK). Trybunał stwierdził, że „treść art. 79 ust. 1 Konstytucji nie daje podstaw do apriorycznego wyłączenia legitymacji skargowej; w świetle tego przepisu punkt ciężkości oceny powinien być przesunięty z badania cech podmiotu skarżącego na badanie, czy przysługują mu konstytucyjne wolności lub prawa” (Ts 13/12, OTK ZU 2014 r. nr II/B/833). Jak podkreślił Trybunał, skarga konstytucyjna ma charakter kontroli konkretnej, dlatego też w każdym przypadku należy ustalić, czy osobie prawa publicznego, która wystąpiła do Trybunału, przysługują wolności lub prawa konstytucyjne, a w konsekwencji legitymacja czynna do wniesienia skargi konstytucyjnej. Przyjęcie, że podmiot, który wniósł skargę, korzysta z konstytucyjnych wolności lub praw statuowanych w przepisach Konstytucji wskazanych jako wzorce kontroli, implikuje uznanie, iż ma on legitymację do wniesienia skargi.

Trybunał stwierdza, że w rozpatrywanej sprawie nie zachodzi potrzeba badania legitymacji czynnej skarżącej, ponieważ wniesiona przez nią skarga konstytucyjna nie spełnia podstawowej przesłanki nadania jej dalszego biegu.

W myśl art. 46 ust. 1 ustawy o TK skarżący może wnieść skargę konstytucyjną po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia mu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego przez wyczerpanie drogi prawnej należy rozumieć skorzystanie przez skarżącego ze wszystkich środków prawnych przysługujących mu w toku instancji, które umożliwiają merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Wniesienie nadzwyczajnych środków prawnych nie ma wpływu na bieg terminu złożenia skargi konstytucyjnej. W chwili uzyskania przez skarżącego prawomocnego orzeczenia sądowego, a więc orzeczenia, od którego nie przysługują już zwyczajne środki odwoławcze, zostaje spełniony obowiązek wynikający z art. 46 ust. 1 ustawy o TK. Prawomocne orzeczenie nadaje bowiem – niezbędny w świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji – walor ostateczności rozstrzygnięcia, z którego wydaniem skarżący wiąże zarzut naruszenia swoich wolności lub praw. Podjęcie dalszych kroków zmierzających do wzruszenia takiego orzeczenia, także wtedy, gdy towarzyszy temu wydanie następnych rozstrzygnięć w sprawie, nie mieści się już w zakresie pojęcia „wyczerpanie drogi prawnej” (zob. postanowienia TK z: 6 czerwca 2001 r., Ts 7/01, OTK ZU nr 5/B/2001; 25 lipca 2006 r., Ts 143/06, OTK ZU nr 1/B/2007, poz. 55; 16 maja 2007 r., Ts 105/06, OTK ZU nr 3/B/2007, poz. 123 oraz Ts 99/06, OTK ZU nr 3/B/2007, poz. 119; 13 sierpnia 2010 r., Ts 20/10, OTK ZU nr 6/B/2010, poz. 464).

Trybunał podkreśla, że ostatecznym orzeczeniem – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 46 ust. 1 ustawy o TK – wydanym w postępowaniu cywilnym jest prawomocny wyrok lub postanowienie, a skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarże-

nia. Tym samym termin złożenia skargi konstytucyjnej rozpoczyna bieg w momencie uzyskania przez skarżącego prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji, przy czym wniesienie skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest irrelewantne dla biegu tego terminu.

Jak ustalił Trybunał, w sprawie, w związku z którą skarżąca wniosła skargę konstytucyjną, ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji jest prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w G. z listopada 2012 r. Właśnie to orzeczenie ostatecznie ukształtowało sytuację prawną skarżącej, z którą skarżąca wiąże stawiane w skardze zarzuty. A zatem w dniu doręczenia tego orzeczenia, a nie postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lutego 2014 r., rozpoczął się bieg trzymiesięcznego terminu wniesienia skargi konstytucyjnej. Skarżąca złożyła skargę konstytucyjną dopiero 11 lipca 2014 r., a zatem przekroczyła, określony w art. 46 ust. 1 ustawy o TK, termin jej wniesienia.

Okoliczność ta jest – w myśl art. 49 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał postanowił jak w sentencji.